

Årsplan for 9 trinn i samfunnsfag skoleåret 2023-2024

LÆREVERK/LÆRINGSRESSURSER: Makt og Menneske, Arena, www.elevkanalen.no **UKETIMER:** 2

Periode	Hvorfor skal elevene lære? -fagets relevans	Hva eleven skal lære -kjerneelement -gr.l. ferdigheter -tverrfaglige temaer -kompetansemål	Hvordan skal elevene lære?	
			-aktivitet -ressurser	Vurdering (VFL)
34-36	(Innhold brukes i valgår)	Demokratiforståing, deltaking og ytringsfrihet. Lokalvalg - Sette seg inn i partier og partiprogrammer i Kristiansand gjennom gruppearbeid og diskusjoner	https://www.elevkanalen.no/samling/dittvalg2023/produkt/2467 Arena 8. trinn. Repetere fra Demokrati i praksis. Stortinget.no	-Debatt i klassen. -Fremføre om partier og innhold i partiprogram. -Arrangere skolevalg for alle klasser.
34-37	Gjøre elevene kjent med Europakartet, for å lettere ha oversikt når vi skal gjennomgå ulike verdenshistorier. Elevene skal være kjent med de positive og negative sidene rundt nasjonalisme og nasjonsbygging	Demokratiforståing og deltaking Undring og utforskning - Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst. - Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk.	- En liten test i Europakartet, elevene gjør seg kjent med land og hovedsteder - Se sammenhenger med dagens politiske situasjon og endringer av verdenskart. - Hva er en nasjonalstat? - Arena 9, kapittel 4: Nasjonalisme - Digitale kart og selvtester	Elevene jobber med arbeidsdokumenter i Classroom. Ingen tallkarakter, men arbeid skal leveres inn.
38-39	Gjøre elevene kjent med årsaker og konsekvenser av sentrale historiske hendelser.	Demokratiforståing og deltaking Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst. Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikter og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne	Arena 9, kapittel 5: <i>Første verdenskrig - årsaker og konsekvenser</i> Første del av emnet, før vi får en liten pause grunnet høstferie og tverrfaglig tema.	

		ha hindra konfliktane.		
41-44 (Uka flyttes?)	TVERRFAGLIG TEMA: DEMOKRATI OG MEDBORGERSKAP - KRITISK TENKNING	Demokratiforståing og deltaking - Utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur. - Utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten	Aktuelle kilder å bruke: - <i>Konspirasjonspodden</i> - https://martinjohannessen.blogspot.com/2022/04/10-undervisningsopplegg-om-27.html - https://tenk.faktisk.no/tema/konspirasjoner - https://www.elevkanalen.no/SolrSearch - https://aunivers.lokus.no/fagpakker/samfunnsfag/ytringsfrihet/ytringsfrihet/innhold/trinn-8-10/til-laerer/konspirasjonsteori-og-kritisk-tenkning -	Ingen skriftlig vurdering eller fremføring, men lærer gir underveisvurderinger til elevene i løpet av prosessen.
45-48	Gjøre elevene kjent med årsaker og konsekvenser av sentrale historiske hendelser.	Demokratiforståing og deltaking Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst. Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konfliktar og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane.	Arena 9, kapittel 5: <i>Første verdenskrig - årsaker og konsekvenser</i> Vi fortsetter med temaet.	Innleveringsoppgaver. Screencastify eller adobe spark
1-4	Elevene skal se sammenheng mellom historiske hendelser og situasjonen i verden i dag. Lære hva slags konsekvenser koloniseringen av Afrika har gitt.	Demokratiforståing og deltaking Berekraftige samfunn Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk. Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst. Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konfliktar og	Arena 9 kap. 9: <i>Kampen om Afrika - kappløp om kolonier og ressurser</i> Kobolt-industrien idag Negative og positive konsekvenser?	

		reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane.		
5-7	<ul style="list-style-type: none"> Gjøre elevene mer bevisste på sine egne valg, rettigheter og grenser. Gjøre elevene i stand til å reflektere og forklare hva seksualitet er. 	Identitetsutvikling og fellesskap <ul style="list-style-type: none"> Beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt. Reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og egne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar. Reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald. 	<ul style="list-style-type: none"> Arena kap. 1: <i>Psykisk helse, ungdomstid og rusmidler – ditt liv, dine grenser, dine valg</i> Arena kap. 2: <i>Seksualitet – ditt liv, dine grenser, dine valg</i> <i>Dembra.no</i> 	Fagsamtale? Skuespill?
9-13	<ul style="list-style-type: none"> Gjøre elevene kjent med årsaker og konsekvenser av sentrale historiske hendelser 	Demokratiforståing og deltaking <p>Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konfliktar og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane.</p> <p>Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk.</p> <p>Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst.</p> <p>Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over korleis ekstreme haldningar og ekstreme handlingar kan førebyggjast.</p>	<p>Arena 9, kap. 6: <i>Mot en ny storkrig, mellomkrigstid og annen verdenskrig</i></p> <p>Arena kap. 7: <i>Okkupert – mellomkrigstiden og annen verdenskrig i Norge (Mulig dette utsettes til uke 19)</i></p> <p>Ideologier fra Makt og Menneske s. 72 + Kahoot</p> <p>Ta opp igjen litt fra kap. 4? "Nasjonalisme som splitter"?</p> <p>(Arena kap. 8 om FN kan brukes som en avslutning på 2VK) https://tv.nrk.no/serie/det-be-gynte-i-polen/sesong/1/episode/1/avspiller Fin intro til temaet 2.vk</p>	Skriftlig prøve i Google Skjema
13	PÅSKEFERIE			
14-18	TVERRFAGLIG TEMA: BÆREKRAFTIG UTVIKLING -	Bærekraftige samfunn Utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur.		

		Samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag.		
19-21	<p>Elevene skal kunne sammenligne forskjellige levekår i verden idag</p> <p>Bli kjent med FNs bærekraftsmål og hvordan de kan bidra til en bærekraftig utvikling</p> <p>Hva er det som påvirker menneskers levekår?</p>	<p>Bærekraftige samfunn</p> <p>Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst</p> <p>Samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag.</p> <p>Reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald.</p>	Arena 9 kap. 10: <i>Fattigdom og rikdom i verden - store forskjeller</i>	Innleveringsoppgave: Sammenligne to land med utgangspunkt i HDI, levealder, spedbarnsdødelighet, fattigdom, skolegang, klima, naturressurser o.l.
22-25	<p>Elevene skal kunne reflektere over hvorfor vi jobber</p> <p>Forklare hva et budsjett er</p> <p>Drøfte hva slags jobber det vil bli bruk for i fremtiden</p> <p>Hva er bærekraftige forbruksvalg?</p>	<p>Bærekraftige samfunn, folkehelse og livsmestring</p> <p>vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påvirke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet.</p> <p>beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn.</p>		